	Комунальний заклад **«КРИВОРІЗЬКИЙ ФАХОВИЙ МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ»** **Дніпропетровської обласної ради** **СИЛАБУС**
Освітній компонент	**Історія медицини і фармації**
Освітньо-професійна програма	І5 Фармація
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Спеціальність	І8 Фармація
Галузь знань	Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Статус освітнього компонента	Вибіркова
Форма навчання	Очна (денна)
Рік навчання / семестр	Перший рік, ІІ семестр
Кількість кредитів ECTS/обсяг	Кредитів – 3 Усього годин – 90 Лекції - 24 Практичні заняття – 30 Самостійна робота – 36
Викладач	
E-mail	
Консультації	За графіком упродовж навчального року
Анотація до курсу	Освітній компонент «Історія медицини та фармації» спрямований на вивчення основних етапів виникнення та розвитку медичних і фармацевтичних знань від найдавніших часів до сьогодення. Розглядаються історичні передумови виникнення медицини та лікознавства, розвиток методів лікування, використання природних речовин з лікувальною метою, розвиток аптечної справи та фармацевтичної освіти в різні історичні періоди. Особлива увага приділяється історії розвитку медицини і фармації на території сучасної України, становленню аптечної мережі, розвитку вітчизняної фармацевтичної науки та промисловості, діяльності видатних учених і фармацевтів, формуванню національної системи лікарського забезпечення. Здобувачі освіти також ознайомлюються з історією світової медицини і фармації. Освітній компонент має історико-пізнавальну та професійно орієнтовану спрямованість, забезпечує формування базових знань з історії медицини і фармації, розуміння закономірностей їх становлення та еволюції. Вивчення освітнього компонента сприяє формуванню історичної свідомості, розумінню суспільного значення медицини і фармації, усвідомленню ролі

	історичного досвіду та професійних традицій у формуванні компетентності майбутнього асистента фармацевта.
Мета та завдання курсу	Метою вивчення освітнього компонента є формування у здобувачів освіти теоретичних знань про виникнення, становлення, історичну еволюцію медицини і фармації, основні етапи розвитку медичної та фармацевтичної науки, видатні відкриття й досягнення; усвідомлення значення історичного досвіду для сучасної професійної діяльності асистента фармацевта. Сформувати знання про: основні етапи історії медицини і фармації; історію світової медицини та фармації й України; видатних учених, лікарів і фармацевтів та їхні досягнення; історію застосування лікарських речовин, препаратів, розвиток фармацевтичного виробництва; історичні традиції та спадщину медичної і фармацевтичної галузей. Сформувати вміння: визначати основні історичні етапи розвитку медицини і фармації; характеризувати медичні та фармацевтичні досягнення різних епох; розпізнавати внесок видатних представників медицини і фармації; порівнювати історичні та сучасні підходи до лікування і застосування лікарських засобів. Обов'язковим завданням постає формування компетентностей, заявлених у Стандарті фахової передвищої освіти зі спеціальності І8 Фармація галузі знань Охорона здоров'я та соціальне забезпечення, освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр»: ЗК1.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
Програмні результати навчання	РН1.Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного

	демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. РН2. Спілкуватися державною та іноземною РН6. Здійснювати професійну діяльність з урахуванням її значущості для здоров'я людини та напрямків розвитку фармації. мовами у професійній діяльності.

Зміст курсу

ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Лекції	Сам. роб.
1	Історія медицини та фармації як наука. Зародження медичних і фармацевтичних знань у первісному суспільстві.	2	
2	Медицина і фармація Стародавнього Єгипту, Месопотамії та Індії.	2	
3	Медицина і фармація Стародавнього Китаю, Греції та Риму.	2	
4	Розвиток медицини та фармації в епоху раннього Середньовіччя. Візантійська та арабська медицина.	2	
5	Медицина і фармація Західної Європи в період пізнього Середньовіччя. Виникнення аптек та університетської медичної освіти.	2	
6	Медицина і фармація епохи Відродження. Розвиток фармакології, фармакогнозії та ятрохімії.	2	
7	Медицина і лікознавство Київської Русі. Народна та монастирська медицина.	2	
8	Розвиток медицини та аптечної справи на українських землях у XIV–XVIII століттях.	2	
9	Розвиток медицини та фармації в Росії до XVIII століття. Реформи Петра I.	2	
10	Становлення та розвиток аптечної справи в Україні у XVIII–XIX століттях. Розвиток фармацевтичної освіти.	2	
11	Розвиток української фармації у XX столітті. Становлення фармацевтичної промисловості та науки.	2	
12	Фармація незалежної України. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку національної фармацевтичної галузі.	2	
	Разом	24	
	ТЕМИ САМОСТІЙНИХ РОБІТ		
1	Історичні джерела вивчення медицини та фармації. Найдавніші медичні папіруси.	2	
2	Лікарські рослини та природні лікувальні засоби стародавніх цивілізацій	2	
3	Гіппократ і формування принципів медичної етики.	2	
4	Галенові препарати: історія виникнення та значення для сучасної фармації.	2	
5	Авіценна та розвиток фармацевтичних знань у країнах Сходу.	3	
6	Історія виникнення перших європейських фармакопей.	2	
7	Парацельс та розвиток хімічного напряму в медицині.	2	

8	Агапіт Печерський та розвиток монастирської медицини.	2			
9	Історія аптекарської справи у Львові, Києві, Лубнах та інших містах України.	2			
10	Галицькі та правобережні аптечні традиції.	2			
11	Історія української фармацевтичної освіти. Національний фармацевтичний університет.	2			
12	Внесок українських вчених у розвиток фармакології та фармацевтичної хімії.	2			
	Історія Криворізького фахового медичного коледжу	2			
13	Історія фармації Дніпропетровщини	2			
14	Історія створення та діяльності вітчизняних фармацевтичних підприємств.	2			
15	Історія створення міжнародних фармацевтичних організацій.	2			
16	Розвиток фармацевтичної промисловості провідних зарубіжних країн.	3			
	Разом	36			

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема	Години
01	Первісні методи лікування. Використання природних лікарських засобів у первісному суспільстві.	2
02	Медичні знання та лікарські засоби Стародавнього Єгипту і Месопотамії.	2
03	Лікознавство Стародавньої Індії та Китаю. Традиційні системи лікування.	2
04	Видатні представники античної медицини та фармації: Гіппократ, Теофраст, Діоскорид, Гален.	2
05	Внесок арабських вчених у розвиток медицини та фармації. Авіценна та його «Канон лікарської науки».	2
06	Середньовічні аптеки. Салернська медична школа та становлення фармацевтичної справи в Європі.	2
07	Розвиток фармацевтичних знань в епоху Відродження. Парацельс та його внесок у розвиток фармакології.	2
08	Народна та монастирська медицина Київської Русі. Лікарські рослини в лікувальній практиці.	2
09	Медична допомога та лікознавство за козацької доби. Діяльність Запорозької Січі.	2
010	Розвиток аптечної справи в Московській державі. Аптекарський приказ та перші державні аптеки.	2
011	Історія аптечної справи в Україні. Перші аптеки, аптекарі та організація аптечної діяльності.	2
012	Розвиток фармацевтичної освіти в Україні. Відомі фармацевтичні навчальні заклади.	2
013	Видатні українські вчені та їхній внесок у розвиток медицини і фармації.	2
014	Історія становлення та розвитку фармацевтичної промисловості України.	2
015	Українська фармація: досягнення, проблеми та перспективи розвитку.	2
	Разом:	30

Пререквізити	історія України та українська культура, всесвітня історія, біологія та основи здоров'я

Кореквізити	латинська мова, фармакогнозія з елементами ботаніки, фармакологія, технологія ліків, фармацевтична хімія, організація та економіка фармації, медичне та фармацевтичне товарознавство, культурологія, соціологія
Постреквізити	фармакогнозія з елементами ботаніки, , технологія ліків, фармацевтична хімія, організація та економіка фармації, фармакологія
Методи навчання	пояснювально-ілюстративні, проблемно-пошукові, практичні, дослідницькі та інтерактивні методи навчання. Теоретична підготовка передбачає пояснення, бесіди, роботу з навчальною та науковою літературою, цифровими освітніми ресурсами. Самостійна робота передбачає опрацювання інформаційних джерел, роботу з цифровими ресурсами, виконання тестових, пошукових і професійно орієнтованих завдань, підготовку навчальних повідомлень
Методи контролю	усне та письмове опитування, тестовий контроль, бесіда; виконання та захист практичних робіт; контроль виконання самостійної роботи; самооцінювання та взаємооцінювання, тематичний та підсумковий контроль відповідно до навчального плану
Види контролю	

Перелік практичних навичок та умінь

1. Визначати основні історичні періоди розвитку медицини та фармації.
2. Характеризувати особливості лікування та використання лікарських засобів у різні історичні епохи.
3. Аналізувати основні етапи становлення медичних і фармацевтичних знань.
4. Розпізнавати внесок видатних лікарів, вчених і фармацевтів у розвиток медицини та фармації.
5. Пояснювати роль народної медицини та лікарських рослин в історії лікування.
6. Порівнювати методи лікування і лікарські засоби різних історичних періодів.
7. Аналізувати історичні джерела, документи та матеріали з історії медицини і фармації.
8. Визначати основні етапи становлення аптечної справи в Україні.
9. Характеризувати розвиток фармацевтичної освіти та професії фармацевта.
10. Встановлювати взаємозв’язок між історичним розвитком медицини, фармації та сучасною системою охорони здоров’я.
11. Знаходити, опрацьовувати й узагальнювати інформацію з історії медицини та фармації.
12. Представляти результати самостійної роботи у формі повідомлень і презентацій

Перелік питань до підсумкового контролю

1. Поняття про медицину та фармацію. Їх виникнення і становлення.
2. Зародження лікувальної діяльності в первісному суспільстві.
3. Народна медицина: основні методи лікування та лікарські засоби.
4. Використання лікарських рослин у найдавніші часи.
5. Медицина і фармація Стародавнього Єгипту.
6. Розвиток медицини і фармації у Стародавній Месопотамії.
7. Медицина Стародавньої Індії.
8. Медицина і фармація Стародавнього Китаю.
9. Медицина Стародавньої Греції. Гіппократ та його внесок у розвиток медицини.

10. Розвиток медицини і фармації у Стародавньому Римі. Клавдій Гален та його роль в історії фармації.
11. Медицина та фармація в епоху Середньовіччя.
12. Розвиток медицини і фармації в арабському світі.
13. Виникнення аптек та становлення аптечної справи.
14. Розвиток медицини в епоху Відродження.
15. Парацельс та його внесок у розвиток медицини і фармації.
16. Розвиток анатомії та фізіології. Відкриття Вільяма Гарвея.
17. Становлення експериментальної медицини.
18. Розвиток мікробіології. Внесок Луї Пастера та Роберта Коха.
19. Розвиток фармакології як науки.
20. Відкриття та впровадження нових лікарських засобів у XIX–XX століттях.
21. Виникнення та розвиток медицини на території Київської Русі.
22. Народна медицина в Україні: традиції та засоби лікування.
23. Розвиток медицини та аптечної справи в Україні у XIV–XVIII століттях.
24. Становлення фармацевтичної освіти в Україні.
25. Розвиток медичної науки та фармації в Україні у XIX столітті.
26. Видатні українські лікарі та їхній внесок у розвиток медицини.
27. Микола Пирогов та його внесок у розвиток хірургії.
28. Данило Заболотний та його внесок у розвиток мікробіології й епідеміології.
29. Ілля Мечников та його внесок у розвиток імунології.
30. Розвиток медицини і фармації в Україні у XX столітті.
31. Становлення та розвиток фармацевтичної промисловості.
32. Історія створення та розвитку лікарських форм.
33. Розвиток системи охорони здоров’я в Україні.
34. Основні етапи розвитку фармацевтичної професії.
35. Сучасний стан і перспективи розвитку медицини та фармації

Політика курсу

Опанування освітньої компоненти «Основи менеджменту та маркетингу у фармації» передбачає систематичну участь здобувача освіти в освітньому процесі, підготовку до практичних занять, своєчасне та самостійне виконання навчальних завдань, дотримання принципів академічної доброчесності та професійної етики.

Освітній процес ґрунтується на принципах академічної доброчесності, взаємоповаги, відповідальності та активної участі здобувачів освіти.

Здобувачі освіти зобов’язані своєчасно виконувати навчальні завдання, дотримуватися встановлених вимог до їх виконання, брати участь у практичних заняттях та дотримуватися норм професійної етики і культури спілкування.

Під час виконання практичних, індивідуальних та контрольних завдань не допускаються академічний плагіат, списування, використання сторонньої допомоги та інші прояви порушення академічної доброчесності.

Пропущені заняття та невиконані обов’язкові види робіт опрацьовуються відповідно до встановленого у Коледжі порядку.

Викладач забезпечує об’єктивність, прозорість та неупередженість оцінювання, надає здобувачам освіти зворотний зв’язок щодо результатів навчання та сприяє формуванню практичних умінь, необхідних для професійної діяльності фармацевта.

Використання цифрових освітніх ресурсів, електронних словників, онлайн-платформ та інструментів ШІ допускається як допоміжний засіб навчання за умови критичного оцінювання отриманої інформації, самостійності виконання навчальних завдань та дотримання принципів академічної доброчесності.

Комунікація учасників освітнього процесу ґрунтується на взаємоповазі, відповідальності, партнерстві, толерантності та професійній етиці.

Політика оцінювання

Оцінювання результатів навчання з освітньої компоненти «Основи менеджменту та маркетингу у фармації» за ОПП «Фармація» здійснюється на засадах об’єктивності,

систематичності, прозорості, академічної доброчесності та відповідності визначеним результатам навчання. Передбачено тематичне та підсумкове оцінювання.
Оцінюються повнота, усвідомленість і системність теоретичних знань з історії медицини і фармації, розуміння основних етапів їх розвитку, історичних подій і досягнень видатних учених, внеску різних цивілізацій у становлення медичних і фармацевтичних знань. Враховуються вміння аналізувати історичні факти, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, порівнювати розвиток медицини і фармації в різні історичні періоди, узагальнювати інформацію та висловлювати власні судження.
Під час оцінювання враховуються активність здобувачів освіти на лекційних і семінарських заняттях, якість виконання самостійної роботи, підготовка повідомлень і презентацій, своєчасність виконання навчальних завдань.
Підсумкова оцінка визначається з урахуванням результатів поточного та підсумкового контролю відповідно до критеріїв оцінювання, передбачених робочою програмою освітньої компоненти.
Основними критеріями оцінювання є:
- повнота та правильність засвоєння навчального матеріалу;
- знання основних історичних періодів і подій;
- розуміння закономірностей становлення та розвитку медицини і фармації;
- уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки;
- здатність аналізувати, порівнювати й узагальнювати історичні факти;
- самостійність і аргументованість відповідей.

Інформаційні ресурси

Котвіцька А. А., Горбаньов В. В., Гавриш Н. Б. та ін. Історія медицини та фармації : навч. посібник. Харків: НФаУ, 2016.
Панасенко О. І. та ін. Історія медицини і фармації : навчальний посібник. Запоріжжя, 2012.
Мнушко З. М., Шевченко І. В., Шевченко О. В. Історія медицини та фармації. Харків: Вид-во НФаУ, 2009.
Сятиня М. Л. Історія фармації : навчальний посібник. Львів, 2002. [1, 2]

Розглянуто та схвалено на засіданні випускової циклової комісії фармацевтичних дисциплін і лабораторної діагностики
Протокол № 1 від «03» вересня 2026 р.
Голова ЦК _____ / Марина КОТЕЛЬНІКОВА /
(підпис) (прізвище, ім'я)